

Ne yapacağız şimdi?

Dünyanın sayılı ekonomistlerinden birisi olan Raguram Rajan, İndeks Leigh Bureau konuşmacısı olarak Türkiye’deydi. Garanti Bankası’nın geleneksel hale getirdiği Gelecek Zirvesi’nin konuğu olan Rajan, uluslararası ekonomi çevrelerinde itibar görüyor.

Bunun bazı teorik ve teknik nedenleri olduğu gibi, pratik nedenleri de var. Okuduğunu anlıyor, yaşadığını yorumluyor, at gözlüğüyle bakmıyor, sebep sonuç ilişkilerine giriyor, mantık ve duygu bütünlüğünü koruyor, sağduyu göstermeye çalışıyor. Özetle normal bir adam.

Yaprak Özer
İndeks İçerik İletişim Danışmanlık CEO

Hintli ekonomist ayrıca, yakın geçmişte parmakla gösterilecek başarılarla sahip: küresel ekonomik krizi önceden bilmiş olması (2005) bir tanesi. Rajan, Chicago Üniversitesi İşletme Enstitüsü’nde ders veriyor. 2003’te Ekonomi Danışmanı ve Araştırma Koordinatörü olarak, IMF tarihinin en genç baş ekonomisti unvanını aldı. 2007’de Hindistan Hükümeti Finans Sektörü Reformları Komitesi’nin başına geçti. Dünya Bankası, Amerikan Federal Rezerv Kurulu ve İsveç Parlamento Komisyonu’nun yanı sıra, çeşitli finansal kuruluşlara danışman olarak hizmet verdi. Halen Hindistan Başbakanı’nın ekonomi danışmanlığını yürütüyor. “FaultLines” adlı kitabıyla Financial Times gazetesi Goldman Sachs Yılın İktisat Kitabı ödülünü kazandı. Rajan’ın, Luigi Zingales ile birlikte kaleme aldığı “Saving Capitalism from the Capitalists” adlı kitabı da dikkat çeken çalışmaları arasında yer alıyor.

Raghuram Rajan Garanti Gelecek Zirvesi’nde konuştuğunda, ertesi gün pek çok haberin başlığı, “Türkiye tehlikeli sulara yüzüyor” şeklinde oldu. Çünkü Türkiye ekonomisinin geçen sene yüzde 7.5 büyüdüğünü bu yıl yavaşlayacağını kaydetti. Canlanmaya dikkat dedi. Canlanmayla enflasyon, cari açık, kredi artışına bakmak gerektiğine dikkat çekti. Kamu harcamalarının tehlikeli noktada olduğunu, bir de onun ağzından duyduk. Sanayileşmiş ülkelerin daha yavaş büyümeye geçeceklerini, bizim gibi gelişmekte olan ülkelerin iç talebi artırmadan büyümeyi sürdüremeyeceklerini kayda geçirdi... Rajan’dan bir tek iyi haber vardı; Amerikan ekonomisi yavaş da olsa geri geliyor!

Gelecek Zirvesi başlıklı konferansın teması “sürdürülebilirlik”ti. Sürdürülebilirliği bağışıklık sistemini güçlendiren bir hap sandığımızdan olabilir, Rajan’ın konuşması akşamdan kalan mideleri rahatlatmak üzere bir Alka-Seltzer etkisi yarattı. Merak edenler için konuşmacı “sürdürülebilirlik” anlattı. Dikkat çektiği “diğer” konuların gözden kaçtığını düşünmeden geçemeyeceğim.

Her şeyden önce bir finans kuruluşunun davetlisi olarak gelip, finansçıların finansı yeterince bilmediklerini, hatta şu anda yaşadığı ABD’nin krize yakalanmasının nedeninin cahil finansçılar olduğunu ifade etmesi on yılların fıkrası gibiydi. Bu söylemini ABD finans çevreleri ve kriz ilişkisi içinde grafiklerle gösterdi. “Her işin başı eğitim” diyerek başladığı sözlerini, eğitim tartışmalarının şahikaya ulaştığı ülkemizde yapması da ayrıca özellikle seçilmiş gibiydi. Fıkra içinde fıkra!

Hangi Kapitalizm? diye sordu. Kapitalizmin iflas etmediğini krize bizi kapitalizmin değil, finansal kapitalizmin sürüklediğini söyledi.

Konuşmasında ayrıca şu soruları da sordu:
Demokrasiye ne oldu? / Eşitlik bitti mi? / Buraya nasıl geldik?

Yanıtları mı merak ettiniz:

Pastanın yüzde 1’i, yani refahtan pay alan küçük kesim, yani adaletsiz sistem... / Genç işsizliği! / İtibarı olmayan siyasiler! / Atanmışların yanlışları... / Kifayetsiz insan kaynakları.../ Yetenekle eşleşmeyen meslekler ve mesleklerdeki erozyon!

Siz ne bekliyordunuz bilmiyorum... Ünlü ekonomist özetle “soft” konuları kaçırdığımızı dikkat çekmek istedi. Soft Türkiye diye bir şey yok. Türkiye hep hard!

Amerika Birleşik Devletleri’nin cahil bir toplum olduğuna, resmen eğitimsiz olduğu için bugün krize getiren koşulların içine düştüğüne, rutin mesleklerin kaybolduğuna, yerlerine yerleşen iş gruplarının şu anda tanımlı meslek olmaktan uzak olduğuna, çalışanların beklentileri yerine getirecek eğitim ve beceriye sahip olmadıklarına dikkat çekti.

Rajan dnyanın sonunu getiren sorunun yetenek sorunu olduuna hkmetti. Sosyal bilimlere ihtiyacımız olduunu söyledi. Finansçların finansı 4 işlem sandığını ifade etti. Bir an önce eğitimi düzeltmemiz, düzenlememiz gerektiğini, yetenek sorununa çare bulmak sorumluluğunu omuzlarımızda taşıdığımızı, sakın ama kararlı bir üslupla dile getirdi. Siyasilerin eğitimle sınavının başarısız olduğunu söyledi.

Söylediği ne varsa hepsini Türkiye'ye yapıştırmakta da hiç güçlük çekmedim. Yeteneksiz bir sürü insan, kifayetsiz bir sürü çalışan, mesleğiyle ilgisi olmayan yanlış yerde bulunan mutsuz yığınlar... Yalnızca rakam okuyan ama hayatı okuyamayan bireyler, kağıt üzerinde yaşanan hayatlar ve realitede yaşanan dramlar... Sizin için de yabancı olmamalı.

Türkiye'nin bir türlü düşünmek istemediği en önemli konu yetenek sorunu, uzun süreli işsizlik... Okullarımızdan üniversite diplomasıyla mezun olan lise bilgi düzeyinin bile altında olan, meraktan yoksun, çalışmaktan kaçınan, hırs kelimesiyle tanışmamış, cesarettten korkan gençlikle ne yapacağız? Peki ya uzun zamandır işsiz olanlar? Onların artık sarılacağı ne eğitimleri ne de meslekleri var... Hayat bir yandan akıp giderken, bir gün trenden inmişler ama şimdi binemiyorlar...

Yaşlanan Türkiye'de biz çalışanların sırtına binmekte olan yaşlı kesim kadar, yeni dönemin ihtiyaçlarıyla eşleşebilecek, mesleği ve yeteneği olmadığı için sistem dışında kalan genç emekliler sorunu var... Iskartaya çıkardığımız bu insanlarla ne yapacağız?

http://www.indeksiletisim.com/konusmaci_ajansi/default.aspx?SectionID=iEoeRr%2bnHqzp7mNkChjxqA%3d%3d&ContentId=iEoeRr%2bnHqzp7mNkChjxqA%3d%3d